

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	การศึกษาขบวนการผลิตซ้ำภาพลักษณ์ของสยามตามแนวความคิด Orientalism ในภาพยนตร์เรื่อง <u>Anna and the King</u> (1999)
ผู้เขียน	นายณที อินสอน
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)
คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	ดร. ชลาธิป วสุวัต ประธานกรรมการ รศ. ดร. สรณี วงศ์เปี้ยสังข์ กรรมการ ผศ. ศรวณีย์ สุขุมวาท กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาขบวนการผลิตซ้ำภาพลักษณ์ของสยามตามแนวความคิด Orientalism ในภาพยนตร์เรื่อง Anna and the King (1999) โดยวิเคราะห์ผ่านรูปแบบของวาทกรรมภาพยนตร์ซึ่งพิจารณาในส่วนที่เป็นจันภาษาและอวัจนภาษา รวมถึงองค์ประกอบทางภาพยนตร์อื่นๆ เพื่อศึกษาว่าการผลิตซ้ำของภาพยนตร์เรื่อง Anna and the King (1999) นี้นำเสนอภาพลักษณ์ของสยามตามแนวความคิด Orientalism ตามที่ปรากฏในสื่อบันเทิงที่ผลิตมาจากที่มาเดียวกันหรือไม่ หรือมีการนำเสนอภาพลักษณ์ของสยามในมิติที่เปลี่ยนไป

ผลจากการศึกษาพบว่าภาพยนตร์เรื่อง Anna and the King (1999) นำเสนอภาพลักษณ์ของสยามในสองนัยยะ 1) สยามถูกนำเสนอว่าเป็นดินแดนตะวันออกที่มีอันตรายและป่าเถื่อน จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะแนวทางในการปกครองจากชาติตะวันตก 2) พบความพยายามในการตีความใหม่ ตั้งคำถามหรือแม้แต่ทำลายแนวความคิดแบบ Orientalism

ภาพยนตร์เรื่อง Anna and the King (1999) ผลิตโดยผู้สร้างชาวอเมริกัน ตัวละครหลักซึ่งก็คือ นางแอนนา ลีโอโนเวนส์ถูกนำเสนอให้มีบุคลิกหรืออุปนิสัยที่กล้าหาญ เด็ดเดี่ยวและมีความเชื่อมั่น โดยเดินทางมายังสยามแล้วมีส่วนร่วมอันสำคัญในการให้การศึกษาแก่พระบรมวงศานุวงศ์ของสยาม พัฒนารักษารูปแบบไทยของสยาม ภาพลักษณ์ของนางลีโอโนเวนส์นอกจากจะเป็นจุดดึงดูดใจของผู้ชมชาวอเมริกันแล้วยังสร้างความพึงพอใจแก่ชาวอเมริกันด้วยการเน้นย้ำอุปนิสัยในด้านบวกของชาวอเมริกันที่มีความกล้าหาญและเป็นผู้กอบกู้หรือไถ่ถอนอิสรภาพ

จากการวิเคราะห์วาทภาษาและอวัจนภาษาในภาพยนตร์เรื่อง Anna and the King (1999) พบว่าการนำเสนอภาพลักษณ์ของนางลิโอโนเวนส์และพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น สอดคล้องกับแนวความคิด Orientalism อันเป็นแนวความคิดที่ว่าชาติตะวันตกและชาติตะวันออก มีความไม่เท่าเทียมกันในทางวัฒนธรรมและความคิด นางลิโอโนเวนส์มองสยามจากทัศนคติของคนตะวันตกและใช้แนวคิดแบบตะวันตกตัดสินหรือพิจารณาวัฒนธรรมของสยาม นางลิโอโนเวนส์ กำหนดคติและวิถีความคิดให้แก่ราชสำนักสยาม และยังได้รับการยอมรับและไว้วางใจจาก พระมหากษัตริย์สยาม ภาพลักษณ์ของนางลิโอโนเวนส์จึงเป็นการตอกย้ำความสำคัญของชาติ ตะวันตกที่มีต่อสยาม

จากการวิเคราะห์อวัจนภาษาพบว่า การแบ่งแยกระหว่างตะวันตกและตะวันออกเป็นสอง ขั้วยังคงมีปรากฏให้เห็น สองวัฒนธรรมถูกแบ่งแยกออกจากกัน โดยตะวันตกถูกนำเสนอให้มี ภาพลักษณ์ที่มีเหตุผล มีอารยธรรม มั่งคั่ง มีอำนาจและเหนือกว่าตะวันออก ในขณะที่ตะวันออกถูก นำเสนอให้มีภาพลักษณ์ว่าเป็นดินแดนอันป่าเถื่อน โหดร้าย และขาดความคิดอันนำไปสู่การ สร้างสรรค์ จากการวิเคราะห์อวัจนภาษาพบว่า สยามถูกนำเสนอให้มีภาพลักษณ์ดินแดนอันซ่อน เร้นและน่าค้นหา ด้วยพบการใช้สีแดง สีทอง และสีเหลืองในบางฉากที่เป็นสยามซึ่งสะท้อนความ อุ่มเอมทางเพศ ในขณะที่การใช้สีของตะวันตก เช่น เครื่องแต่งกายของนางลิโอโนเวนส์นั้นกลับใช้ สีขาวและดำซึ่งสะท้อนความจริงจังและความเป็นแบบแผนของชาติตะวันตก

จากการศึกษา พบประเด็นที่น่าสนใจ ภาพยนตร์เรื่อง Anna and the King (1999) สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามที่จะทำลายหรือสร้างความกระจ่างกับแนวความคิด Orientalism ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในวัฒนธรรมและรายละเอียดประวัติศาสตร์ของสยามที่มากขึ้น และการไม่เห็นด้วยกับแนวความคิด Orientalism ดังเห็นได้จากภาพลักษณ์ในส่วนที่เป็นพระ อุปนิสัยของตัวละครที่เป็นพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่เปลี่ยนไปจากที่พบเห็นในการผลิตซ้ำของสื่อ บันเทิงอันมีที่มาเดียวกันหลายชุดก่อนหน้านี้ ภาพลักษณ์ของพระองค์ในภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกนำเสนอ ให้เป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงธรรม มีพระวิสัยทัศน์อันกว้างไกล และเป็นพระราชบิดาที่รักและ ห่วงใยพระโอรสและพระธิดา ในบางตอนของภาพยนตร์พบว่า ตัวละครที่เป็นพระจอมเกล้า เจ้าอยู่หัวและนางแอนนา ลิโอโนเวนส์มีการแลกเปลี่ยนความรู้และเรียนรู้ซึ่งกันและกันซึ่งสะท้อน ให้เห็นถึงความพยายามในการนำเสนอความเท่าเทียมกันระหว่างตะวันตกและตะวันออกโดยมีการ เรียนรู้และเข้าใจร่วมกัน ในขณะที่พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเรียนรู้วิถีคิดแบบชาติตะวันตกจาก นางลิโอโนเวนส์ นางลิโอโนเวนส์เองก็ซึมซับและยอมรับในวัฒนธรรมของสยามบางส่วนเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตะวันตกและตะวันออกนั้นพึ่งพาอาศัยกันและอยู่ร่วมกันได้

อย่างไรก็ตาม หากมองในระดับลึกสุดแล้ว จะเห็นได้ว่าการผลิตภาพยนตร์เรื่องนี้ยังทำหน้าที่ย้ำต่อแนวความคิด Orientalism อยู่ต่อไปเพราะผลิตโดยชาวตะวันตกซึ่งเป็นผู้กำหนดว่าคนตะวันออกหรือสิ่งที่เป็นตะวันออกนั้นมีลักษณะเป็นเช่นไรกล่าวคือความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจยังปรากฏให้เห็นว่าชาวตะวันตกมีอำนาจในการสร้างภาพลักษณ์และความหมายของชาวตะวันออกไม่ว่าจะเป็นการผลิตขึ้นตามแนวความคิด Orientalism หรือคัดค้านแนวความคิด Orientalism ก็ตาม จึงไม่ผิดนักที่กล่าวว่าผู้ที่ควบคุมภาษาและสื่อมีอำนาจในการสร้างความหมายในเชิงวัฒนธรรมและ “ความจริง” ในสังคม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title A Study of Reproduction of Orientalist Portrayal of Siam in the Film Anna and the King (1999)

Author Mr. Natee Insorn

Degree Master of Arts (English)

Independent Study Advisory Committee

Dr. Chalathip Wasuwat Chairperson

Assoc. Prof. Dr. Sorani Wongbiasaj Member

Asst. Prof. Sarawanee Sukhumvada Member

ABSTRACT

This study explores a film entitled Anna and the King (1999) through the concept of Orientalism and film discourse analysis. The film reproduction presents ambivalent attitudes and images of Siam, which are portrayed as belonging to an Oriental land, a wild and risky place which needs to be “civilized” by the Occident. Yet, the film itself is a subversive attempt to demystify the notion of Orientalism. Though an attempt to deconstruct or reinterpret the notion of Orientalism is perceived, the filmmaker predominantly embodies an Oriental Siam echoing and reinforcing the concept of Orientalism.

Anna Leonowens, the main character, is represented as the ideal American heroine, who is brave and confident traveling to Siam to provide the King’s heirs education, to save the kingdom from being invaded by the West, and to modernize it. Anna’s portrayal as the ideal American heroine tends to satisfy American audiences as it reinforces positive traits of American as being a brave savior.

Through a thorough analysis of verbal and visual components of the film, the portrayal of Anna and the King is explained through the concept of Orientalism, a style of thought that West and East are culturally different. Anna applies her Western logic when she encounters the Siamese culture. She sets the wholly new world in Siam and gains acceptance from the King. The depiction of Anna as having a domineering role reinforces the Western concept that the West knows what is best for Siam and other Eastern nations.

Through the analysis of the verbal part, the binary opposition between the West and the East exists. The film presents a dichotomy between the two cultures in a sense that the West is rational, civilized, wealthy, powerful, and superior whereas the East is irrational, uncivilized, impoverished, powerless, and inferior. Through the analysis of the visual component, Siam is portrayed as an exotic Oriental land as rich colors such as red, gold, and yellow were used in almost all of the scenes, suggesting the sexual pleasure. On the contrary, the West, Anna's costume, for example, is represented by white and black colors showing the Western formality.

Interestingly enough, certain scenes of the film are presented in ways to subvert the concept of Orientalism and thereby suggest that the Siamese culture runs contrary to the notion of Orientalism. The King's characterization is changed from those of his predecessors. The 1999 King is portrayed as a righteous king with vision as well as a family man. In some parts of the film, the King and Anna exchange knowledge and learn from each other, which implies an attempt to present the equality in terms of culture. When the King learns about Western thinking from her, Anna gradually absorbs and accepts certain aspects of the Siamese culture suggesting the possibility that the Western and Eastern cultures can coexist.

And yet on the deepest level, we can see that the film production itself still serves the concept of Orientalism as it was produced by the West, telling what being "the Orient" and the "Oriental" is all about. Clearly, the power relation exists in that the West is still more powerful in constructing images and meanings of the East, be it Orientalism or anti-Orientalism. It is therefore reasonable to state that whoever has the

language and media has the power to construct the social meaning and “reality” in the world.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved